

Міністерство освіти і науки України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

Гуманітарний факультет
Кафедра культурології та філософії

99
ПИТАНЬ ТА ВІДПОВІДЕЙ
ПРО НАУКОВУ РОБОТУ
СТУДЕНТІВ-КУЛЬТУРОЛОГІВ

Методичні матеріали з наукової роботи студентів
та написання курсових і випускних робіт

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2014

УДК 001.89(075.8)
ББК 72
Д 26

*Методичні матеріали обговорений навчально-методичною радою
Національного університету «Острозька академія»,
протокол № 4 від 17 березня 2014 року,*

Автори-упорядники:

Зайцев М. О. – доктор філософських наук;
Шевчук Д. М. – кандидат філософських наук;
Карповець М. В. – кандидат філософських наук;
Янковська Ж. О. – кандидат філософських наук.

За редакцією завідувача кафедри культурології та філософії, док-
тора філософських наук **Зайцева М. О.**

Рецензенти:

Залужна А. Є. – доктор філософських наук, доцент кафедри фі-
лософії НУВГП.
Атаманенко А. Є. – доктор історичних наук, професор кафедри
міжнародних відносин.
Шевчук К. С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри фі-
лософії РДГУ.

Д 26 99 питань та відповідей про наукову роботу студентів-
культурологів : методичні матеріали з наукової роботи сту-
дентів та написання курсових і випускних робіт /упорядники:
М. О. Зайцев, Д. М. Шевчук, М. В. Карповець, Ж. О. Янков-
ська. – Острог : Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2014. – 148 с.

У методичних матеріалах висвітлено найбільш поши-
рені питання, що виникають у студентів у процесі занять
науково-дослідною роботою та під час підготовки курсо-
вих і випускних робіт. Посібник розрахований перш за все
на студентів-культурологів, але багато цікавого знайдуть у
ньому й аспіранти та молоді науковці.

УДК 001.89(075.8)
ББК 72

© Зайцев М. О., Шевчук Д. М.,
Карповець М. В. Янковська Ж. О. , 2014

ЗМІСТ

1. ДЛЯ КОГО І ДЛЯ ЧОГО НАПИСАНО ЦІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ? (ЗАМІСТЬ ВСТУПУ)	11
2. ЩО ТАКЕ НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЯКІ ЙОГО ВИДИ?	13
3. ЯКИМИ Є ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ?	15
4. ЯКІ ЗАГАЛЬНІ ЕТАПИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ?	17
5. ЯКИМИ Є ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ?	19
6. ЩО ТАКЕ ПЛАГІАТ ТА ЯК ЙОГО УНИКНУТИ?	21
7. ЩО ТАКЕ МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ?	22
8. ЯКИЙ ЗВ'ЯЗОК МІЖ МЕТОЮ ТА ЗАВДАННЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ?	23
9. ЯК СФОРМУЛЮВАТИ МЕТУ І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ?	24
10. ЯК ПРАВИЛЬНО СФОРМУЛЮВАТИ ТЕМУ НАУКОВОЇ РОБОТИ?	25
11. ЯК ОХАРАКТЕРИЗУВАТИ СТУПІНЬ ВИВЧЕНОСТІ ТЕМИ?	26
12. ЩО ТАКЕ АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ?	27
13. ЩО ТАКЕ НОВИЗНА ДОСЛІДЖЕННЯ?	28
14. ЩО ТАКЕ ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ?	30
15. ЯК МОЖНА ДОСЛІДЖУВАТИ КУЛЬТУРУ?	31

16. У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ?	33
17. ЯКЕ ЗНАЧЕННЯ МАЄ МЕТОДОЛОГІЯ У ДОСЛІДЖЕННІ?	34
18. ЩО ТАКЕ НАУКОВИЙ МЕТОД?	35
19. ЯКІ Є ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ?	39
20. ЯК ОБРАТИ ПРОДУКТИВНУ МЕТОДОЛОГІЮ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ?	41
21. ЯКІ Є СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ В ГУМАНІТАРНИХ НАУКАХ?	44
22. ЩО ТАКЕ ПОЛЬОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ?	45
23. ЧИ МОЖНА ВИКОРИСТОВУВАТИ ТОЧНІ МЕТОДИ У ГУМАНІТАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ?	50
24. ЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВОГО СТИЛЮ?	52
25. ЧОМУ ПОТРІБНО ПИСАТИ ПРО ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ?	53
26. ПРО ЩО ПОТРІБНО ПИСАТИ У ВИСНОВКАХ? ЯКИМ МАЄ БУТИ ЇХ ОБСЯГ?	55
27. ЩО ТАКЕ ДОДАТКИ ТА ЯКЕ ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОБОТИ?	56
28. ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ ДОДАТКИ?	56
29. ЧИ МОЖЛИВЕ ВИКОРИСТАННЯ СХЕМ І ГРАФІКІВ У ДОСЛІДЖЕННІ?	58
30. ЧОГО ВАРТО УНИКАТИ В НАУКОВИХ ТЕКСТАХ?	58
31. У ЧОМУ ВІДМІННІСТЬ МІЖ ДЖЕРЕЛАМИ ТА ЛІТЕРАТУРОЮ?	60

32. ЯК ЗДІЙСНЮВАТИ ПОШУК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ НАПИСАННЯ РОБОТИ?	61
33. ЯК ЗДІЙСНЮВАТИ ПОШУК В ІНТЕРНЕТІ ДЖЕРЕЛ, ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ МАТЕРІАЛІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАНОЇ ТЕМИ?	62
34. КОМУ ПОТРІБНО ПРАЦЮВАТИ В АРХІВАХ?	65
35. ЯК ОПРАЦЬОВУВАТИ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРУ В БІБЛІОТЕЦІ?	66
36. ЩО ДОПОМОЖЕ ПРИ РОБОТІ ІЗ ДЖЕРЕЛАМИ ТА ЛІТЕРАТУРОЮ?	69
37. ЩО ТАКЕ КОНСПЕКТ ПЕРШОДЖЕРЕЛ ТА ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ?	70
38. КОЛИ ПОТРІБНО ЦИТУВАТИ?	72
39. ЩО ТАКЕ ПРЯМЕ І НЕПРЯМЕ ЦИТУВАННЯ?	73
40. ЯК РОБИТИ ПОСИЛАННЯ НА ДЖЕРЕЛА?	74
41. ЯК РОБИТИ ПОСИЛАННЯ НА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ?	76
42. ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ?	77
43. ЩО ТАКЕ АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ? ЯК МОЖНА АПРОБУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ СВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ?	78
44. ЯК ПРАВИЛЬНО НАПИСАТИ ЕСЕ?	80
45. ЯК ПРАВИЛЬНО НАПИСАТИ РЕФЕРАТ?	82
46. ЯК ПИСАТИ НАУКОВУ СТАТТЮ?	84
47. ЯК ПИСАТИ ТЕЗИ ДОПОВІДІ ВИСТУПУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ?	86

48. ЯК НАПИСАТИ РЕЦЕНЗІЮ НА НАУКОВУ ЛІТЕРАТУРУ? ...	88
49. ЯК НАПИСАТИ РЕЦЕНЗІЮ НА КІНОФІЛЬМ?	90
50. ЯК НАПИСАТИ РЕЦЕНЗІЮ НА ХУДОЖНЮ ЛІТЕРАТУРУ?	92
51. ЩО ТАКЕ КУРСОВА РОБОТА ТА ЯКІ ЇЇ ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ?	94
52. ЩО ТАКЕ БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА ТА ЯКІ ЇЇ ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ?	96
53. ЩО ТАКЕ МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА ТА ЯКІ ЇЇ ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ?	99
54. ДЛЯ ЧОГО ПИСАТИ КУРСОВІ, ВИПУСКНІ РОБОТИ?	101
55. ЩО ВИМАГАЄТЬСЯ ВІД КУРСОВОЇ РОБОТИ НА ПЕРШОМУ КУРСІ?	103
56. ЯК ВИБРАТИ ТЕМУ ДЛЯ СВОЄЇ КУРСОВОЇ / ВИПУСКНОЇ РОБОТИ?	104
57. ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБИТ?	106
58. ЯК ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ НАУКОВИЙ КЕРІВНИК КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ?	106
59. ЯКА РОЛЬ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТОМ КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБИТ?	107
60. ЧИ МОЖНА ЗМІНИТИ ТЕМУ КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ, МАГІСТЕРСЬКОЇ В ПРОЦЕСІ НАПИСАННЯ? ЯКА ПРОЦЕДУРА ДЛЯ ЦЬОГО ПЕРЕДБАЧЕНА?	108
61. ЧИ МОЖЕ БУТИ КЕРІВНИКОМ ВИКЛАДАЧ З ІНШОЇ КАФЕДРИ ЧИ НАУКОВОЇ УСТАНОВИ?	109

62. ЧИ МОЖНА ЗВЕРТАТИСЯ ДО ІНШИХ ВИКЛАДАЧІВ ЗА КОНСУЛЬТАЦІЮ?	109
63. ДЛЯ ЧОГО СКЛАДАТИ ПЛАН КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ?	110
64. ЧИ МОЖЛИВА КОРЕКЦІЯ ПЛАНУ В ПРОЦЕСІ НАПИСАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ?	111
65. ДЛЯ ЧОГО УКЛАДАЄТЬСЯ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ТА ЯКА ЙОГО РЕАЛЬНА ФУНКЦІЯ?	111
66. ЯКОЮ МАЄ БУТИ СТРУКТУРА КУРСОВОЇ / ВИПУСКНОЇ РОБОТИ?	113
67. ЯКОЮ МАЄ БУТИ СТРУКТУРА ВСТУПУ КУРСОВОЇ / ВИПУСКНОЇ РОБОТИ?	115
68. ЯКІ ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ КУРСОВИХ / КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБИТ?	116
69. ЯКІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ВИСУВАЮТЬСЯ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБИТ?	116
70. ЯКИЙ ОБСЯГ ПОВИННА МАТИ (КУРСОВА, БАКАЛАВРСЬКА ТА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТИ)?	117
71. ЯК ОФОРМИТИ ЗМІСТ РОБОТИ?	118
72. ЩО ТАКЕ АНОТАЦІЯ ТА НАВІЩО ВОНА ПОТРІБНА?	118
73. ЩО ТАКЕ ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБИТ?	120
74. ЩО ТАКЕ ПЛАН-ПРОСПЕКТ?	121
75. ЯК ПОБУДУВАТИ ВИСТУП ПІД ЧАС ЗАХИСТУ І СКІЛЬКИ ВІН ПОВИНЕН ТРИВАТИ?	123
76. ЯК ЕФЕКТИВНО ЗРОБИТИ МУЛЬТИМЕДІЙНУ ПРЕЗЕНТАЦІЮ?	124
77. ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ?	125

78. ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (БАКАЛАВРСЬКИХ, МАГІСТЕРСЬКИХ) РОБИТ?	125
79. ЩО ТАКЕ ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА?	126
80. ЯКОЮ МАЄ БУТИ СТРУКТУРА РЕЦЕНЗІЇ НА ВИПУСКНУ РОБОТУ?	127
81. ЩО ТАКЕ ВНУТРІШНЯ ТА ЗОВНІШНЯ РЕЦЕНЗІЇ?	129
82. ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ РЕЦЕНЗУВАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ?	129
83. ХТО МОЖЕ БУТИ РЕЦЕНЗЕНТОМ ВИПУСКНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ, МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ?	130
84. ЯК МОЖНА АПРОБУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ СВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ?	131
85. ЧИ МОЖНА НАСТУПНОГО РОКУ ПИСАТИ КУРСОВУ РОБОТУ НА ТУ Ж САМУ ТЕМУ, ЩО Й ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ?	133
86. ЯК ОЦІНЮЮТЬСЯ КУРСОВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ?	133
87. ЗА ЯКИХ УМОВ МОЖЕ БУТИ ПРИЗНАЧЕНИЙ ПОВТОРНИЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	135
88. ЗА ЯКИХ ОБСТАВИН РОБОТА МОЖЕ БУТИ НЕДОПУЩЕНОЮ ДО ЗАХИСТУ АБО ОЦІНЕНА «НЕЗАДОВІЛЬНО»?	135
89. ЧИ МОЖЕ СТУДЕНТ ОСКАРЖИТИ НЕГАТИВНЕ РІШЕННЯ ДЕК СТОСОВНО ПОДАНОЇ НИМ БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ? ЯКЩО ТАК, ТО ЯКИЙ АЛГОРИТМ ТАКОГО ОСКАРЖЕННЯ?	136
90. ЧИ МОЖЛИВИЙ ЗАХИСТ РОБОТИ ЗА УМОВИ НЕСВОЄЧАСНОГО ПОДАННЯ?	136

91. ЧИ МОЖЛИВИЙ ПОВТОРНИЙ ЗАХИСТ РОБОТИ ЗА УМОВИ ОТРИМАННЯ НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ?	136
92. ЧИ ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ РОБОТА З НЕГАТИВНИМ ВІДГУКОМ ЧИ НЕГАТИВНОЮ РЕЦЕНЗІЄЮ?	137
93. ХТО ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ ПРО ПОВТОРНИЙ ЗАХИСТ КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ, ЯКЩО ПОЧАТКОВО ВОНА ОТРИМАЛА НЕГАТИВНУ ОЦІНКУ?	137
94. ЯК ЗАХИЩАЮТЬСЯ КУРСОВІ РОБОТИ?	138
95. ЧИ МОЖУТЬ БУТИ ПРИСУТНІ НА ЗАХИСТІ КУРСОВОЇ, БАКАЛАВРСЬКОЇ ЧИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ РОДИЧІ СТУДЕНТА ЧИ ВЗАГАЛІ СТОРОННІ ОСОБИ?	139
96. ЧИ МОЖУТЬ СТАВИТИ ПИТАННЯ СТУДЕНТОВІ ПРИСУТНІ НА ЗАХИСТІ СТОРОННІ ОСОБИ?	139
97. ЯК ПРАВИЛЬНО ОФОРМИТИ ТИТУЛЬНУ СТОРІНКУ КУРСОВОЇ/ВИПУСКНОЇ РОБОТИ?	140
98. ЯКОЮ Є ПРОЦЕДУРА ЗДАЧІ КУРСОВОЇ / ВИПУСКНОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРУ?	143
99. ЧОМУ В ЦЬОМУ ПОСІБНИКУ 99 ПИТАНЬ? (ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ)	143
ЛІТЕРАТУРА	145

Сучасний стан розвитку системи вищої освіти актуалізує проблему науково-дослідної роботи студентів (НДРС), перетворюючи її в один із важливих компонентів підготовки майбутніх фахівців. Для студентів-культурологів це особливо важливо, оскільки трансформації, що відбуваються в усіх сферах життя нашого суспільства, вимагають культурологічної аналітики, а життєва практика потребує рекомендацій, які ґрунтуються на антропологічних чинниках, а не політико-механістичних схемах. Їх майбутня фахова діяльність відбуватиметься на межі, де традиційне межує з новаційним, тобто являтиме собою постійний творчий пошук шляхів розв'язання практичних завдань. Навички науково-дослідницької роботи стануть тут вагомим доповненням їх ґрунтовної фахової підготовки.

Виділяють два основних види НДРС:

1. НДРС передбачена навчальними планами (реферати, доповіді, курсові та випускні роботи).

2. Позанавчальна науково-дослідна робота, тобто робота понад те, що вимагають навчальні плани.

Перший вид НДРС має на меті ознайомити студентів з основами наукових досліджень та сформувати початкові навички формулювання дослідницької проблеми, пошук шляхів її розв'язання, збір необхідних матеріалів та їх теоретичний аналіз, вміння підсумовувати та оформлювати і репрезентувати отримані результати. Вищим етапом цього виду НДРС є випускні роботи.

Що стосується другого, то такий вид НДРС є найбільш ефективним для розвитку науково-дослідницьких здібностей студентів, оскільки є виявом сформованої мотивації студентів до навчання.

1. ДЛЯ КОГО І ДЛЯ ЧОГО НАПИСАНО ЦІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ? (ЗАМІСТЬ ВСТУПУ)

Навчально-методичні рекомендації, які ви тримаєте в руках, задумувалися з метою допомогти студентам культурологам в процесі підготовки, написання та захисту курсових, бакалаврських та магістерських робіт. Деякі питання, коментарі до яких ви тут знайдете, виходять за межі означених видів робіт, проте це лише на перший погляд. Успішне навчання студента-культуролога в Національному університеті «Острозька академія» неможливе без активної наукової роботи, а про успішний захист магістерської роботи, за рішенням ректорату, без належної апробації на наукових конференціях та публікації результатів дослідження в різноманітних наукових виданнях не може йти. Важливою умовою наукової роботи є й при вступі випускників бакалаврату до магістеріуму. Саме тому тут можна знайти і відповіді на питання, пов'язані з науковою роботою як такою, зокрема рекомендації з підготовки наукових статей.

Багато в чому цей посібник є додатком до курсу «Організація навчальної та наукової роботи студента», тобто в ньому, як і в цьому курсі, навчальна робота не відділяється від наукової та навпаки. Усе це сторони однієї медалі – підготовка фахівця, який відповідав би сучасним вимогам. Саме це пояснює те, що роз'яснення тих чи інших питань здійснюється з позиції органічної єдності навчальної та наукової роботи.

Якщо ви читаєте ці рядки, то напевне сподіваєтеся віднайти в них відповіді на певні питання, що винили у вас у процесі виконання означених видів навчальної роботи. Маємо надію, що задуманий нами методичний посібник допоможе вам отримати необхідні роз'яснення.

Навчально-методичні рекомендації належать до ряду навчальних посібників і являють собою такий його різновид, як практичний посібник. Його призначення до-

Наукове видання

**99 ПИТАНЬ ТА ВІДПОВІДЕЙ
ПРО НАУКОВУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ-КУЛЬТУРОЛОГІВ**

**Методичні матеріали з наукової роботи студентів
та написання курсових і випускних робіт**

Автори-упорядники:

Зайцев М. О., Шевчук Д. М.,
Карповець М. В., Янковська Ж. О.

Головний редактор *Ігор Пасічник*

Технічний редактор *Роман Свинарчук*

Комп'ютерна верстка *Наталії Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Катерини Олексійчук*

Коректор *Світлана Федорчук*

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 8,6. Тираж 150 пр. Зам. № 29-14
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «OriumNewС»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Видавець СПД Свинарчук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+ 38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.